

AKADEMIJA
LIKOVNIH
UMJETNOSTI

ACADEMY
OF FINE
ARTS

Poziv za prijavu upisa obrazovnog modula

KREATIVNI KRITIČKI LABORATORIJ – FEMINISTIČKE TEORIJE I PRAKSE

Centar za ženske studije u suradnji s Akademijom likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu realizirat će tijekom ožujka 2017. godine obrazovni modul *Kreativni kritički laboratorij – Feminističke teorije i prakse*. U okviru modula analizirat će se se i podučavati nosivi tematski sadržaji, epistemološki dosezi i spoznajne 'intervencije' feminističkih teorija u suvremena teorijska promišljanja, posebice ona o statusu roda unutar različitih polja suvremenog iskustva, znanstvenih modusa i kulturnih praksi kao i procesa performativnih mapiranja i kritičke imaginacije. U izvođenju obrazovnog modula, uz interdisciplinarno motrište i interaktivnost kao metodičke spoznajne alatke, koriste se različiti znanstveni pristupi, izvori i područja spoznavanja poput vizualne kulture, lingvistike, socijalne historije, filozofije, kritičke geografije, multimedija, umjetničke prakse, semiotike.

Nastavni modul namijenjen je **studenticama i studentima preddiplomskih i diplomskih studija umjetničkih akademija i studija humanistike Sveučilišta u Zagrebu**. Program se sastoji od **šest predavanja** koja će se održati na Akademiji likovnih umjetnosti, te **tri umjetničke radionice**. Polaznicama i polaznicima modula bit će dodijeljena 2 ECTS boda za izvannastavnu aktivnost.

Prijave se primaju do **1. ožujka 2017.** na e-mail adresu obrazovni@zenstud.hr, a uz prijavu je potrebno **priložiti motivacijsko pismo**, budući da je broj sudionica i sudionika ograničen.

Sadržaj i raspored

KREATIVNI KRITIČKI LABORATORIJ: FEMINISTIČKE TEORIJE I PRAKSE

Predavanja:

mr. sc. Rada Borić: *Feministička kritika jezika*

Predavanje će propitivati odnos jezika i roda te njihovu interakciju onako kako je vide lingvistkinje drugoga i trećeg vala feminizma. 'Ženski' se jezik razlikuje prema kontekstu i činjenicama kao što su klasa, etnička ili regionalna pripadnost, seksualne preferencije, pri čemu jezik označava upravo tu različitost pripadanja. Pa ipak, iako žene nisu homogena skupina, jezik ih reprezentira u poopćenim rodnim stereotipima i prepun je seksizama. Na primjerima iz hrvatskih jednojezičnih rječnika pokazat ćemo kako jezični stereotipi i seksizmi mogu biti dijelom opasne jezične ideologije.

O predavačici:

Rada Borić je jedna od osnivačica Centra za ženske studije - predavačica kolegija *Jezik i rod* i *Uvod u feminističku epistemologiju*, te dugogodišnja sudirektorica poslijediplomskog seminara *Feminism(s) in a Transnational Perspective* pri IUC-u Dubrovniku. Piše o ženskim temama, posebice ratnom nasilju i ženama te jezičnim temama s rodnog motrišta. Aktivna je na ženskoj sceni Hrvatske, Europe i svijeta. Odlikovana je *Redom hrvatskog pletera* za doprinos u promicanju ženskih ljudskih prava 2013.

Prof. dr. sc. Biljana Kašić

Kritička feministička epistemologija: Kako motrimo svijet, kako spoznajemo spolne/rodne identitete

Na predložku mnogostrukih spoznajnih matrica predavanje ima namjeru dati uvid u smisao, osnovne prijepore i teorijske mogućnosti kritičke feminističke epistemologije nužne za akademsko znanje, a napose za dekolonizaciju spoznaje u polju kulturne prakse, njezinih susjecišta i transgresivnih činova. U kritičkom su fokusu istodobno teme koje feministička epistemologija promiče i artikulira (moć imenovanja, subjektivitet i paradoksi univerzalnosti, hegemonijska 'normalnost'/Drugost, identiteti i performativnost, esencijalizam/konstruktivizam, graničnost/transgresija) kao i načini na koji feminističke teorijske paradigme, kulturna praksa i suvremeno iskustvo utječu na percepciju, kodove spoznaje i ambiguitetna mjesta spolnih/rodnih identiteta i identificiranja. Tematski sadržaji analiziraju se temeljem uvida u promišljanja ključnih feminističkih teoretičarki i teoretičara (Virginia Woolf, Teresa de Lauretis, bell hooks, Judith Butler, Rosi Braidotti, Elizabeth Longino, Carole Pateman, Geneviève Fraisse i dr.) posebice s obzirom na značenja koja njihova tumačenja imaju na poziciju etičke odgovornosti u konstrukciji znanja o društvu, spolnim/rodnim identitetima, reprezentaciji, jednakosti, emancipaciji i modelima otpora.

O predavačici:

Biljana Kašić redovita je profesorica na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru gdje predaje od 2005. godine. Uz suvoditeljski angažman na interdisciplinarnom smjeru u okviru doktorskog studija „Humanističke znanosti“ Sveučilišta u Zadru predavala je na Međusveučilišnom poslijediplomskom doktorskome studiju sociologije sa sjedištem u Zagrebu, na poslijediplomskom magistarskom studiju „Rodne studije“ Univerziteta u Sarajevu, te u svojstvu suosnivačice i vanjske suradnice ostvaruje dugogodišnji angažman na Odsjeku za kulturalne studije Filozofskog fakulteta u Rijeci. Dosad je po pozivu predavala na mnogim sveučilištima u svijetu (Sveučilište Tokyo, Sveučilište Helsinki, Sveučilište Philadelphia, Sveučilište Humboldt etc.), održala 100-njak izlaganja na međunarodnim i domaćim skupovima, te bila članica i/ili voditeljica više znanstveno-istraživačkih projekata na međunarodnoj i nacionalnoj razini. Članica je odbora europske znanstvene asocijacije ATGender i koordinatorica

projekta *Travelling Spaces/Travelling Concepts*. Bila je jedna od osnivačica i dugogodišnja sukoordinatorica Centra za ženske studije u Zagrebu. Osobno ili u suautorstvu objavila je i uredila devet knjiga, te napisala 90-ak znanstvenih radova, poglavito u međunarodnim publikacijama i časopisima kao i više stručnih studija i radova. Predmet njezinog interesa su teorije identiteta, postkolonijalne teorije, feministička epistemologija, etika i radikalne prakse otpora.

[Prof. dr.sc. Lada Čale Feldman](#)

Nora i filozofi

U naporu da dočara feminističko-kritičku valorizaciju drame kao umjetničke forme, predavanje će propitati književno i kritičko nasljeđe te posebice filozofski status danas neobično aktualnog Ibsenova klasika, „Lutkine kuće”, za koji će se pretpostaviti da je studentima poznat (ali i da će biti osvježen za ovu priliku). Osvrnut ćemo se najprije na različite naknadne, pa i hrvatske njegove anti-feminističke prefabrikacije, naročito izmjene njegova kraja, da bismo se najviše usredotočili na različita filozofska čitanja: izdvojiti ćemo tako tri "ženska" pristupa - Lou Andreas Salomé, Toril Moi i Sylviane Agacinski - i dva "muška" - Stanleya Cavella i Davida Rudruma, kako bismo naposljetku kraj drame iščitali u duhu posve naizgled nesumjerljive perspektive francuske feminističko-marksističke filozofkinje Monique Wittig.

O predavačici:

Lada Čale Feldman je profesorica teatrologije na Odsjeku za komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1991. do 2005. radila je kao znanstvenica u Institutu za etnologiju i folkloristiku, istodobno predajući u Centru za ženske studije, na Filozofskom fakultetu te na Institutum studiorum humanitatis u Ljubljani. Njezini su istraživački interesi teatrologija i izvedbeni studiji, feministička kritika i književna teorija, na koje teme objavljuje na hrvatskom, engleskom, njemačkom, talijanskom i francuskom jeziku. Suurednica je nekoliko tematskih brojeva časopisa i zbornika, na hrvatskom i na engleskom jeziku, među kojima se izdvajaju *Fear, Death and Resistance: an Ethnography of War, Croatia 1991-92* (s Ines Prica i Reanom Senjković, Matica hrvatska, IEF, X-press, 1993.) i

Misperformance, Essays in Shifting Perspectives (s Marinom Blaževićem, Maska, 2014.). Autorica je više knjiga, od toga triju u cijelosti posvećenih feminističko-kritičkim problemima: *Euridikini osvrti* (Centar za ženske studije i Naklada MD, 2001.) za koju je 2002. dobila godišnju teatrološku nagradu „Petar Brečić“, *Femina ludens* (Disput, 2005.) te knjiga napisana u suradništvu s Anom Tomljenović, *Uvod u feminističku književnu kritiku* (Leykam International, 2012). Bila je predsjednica Hrvatskog semiotičkog društva, članica direktorskog odbora međunarodnog udruženja Performance studies international, a organizirala je i nekoliko konferencija, među kojima i 15. Godišnju konferenciju PSi, posvećenu pojmu „misperformance“ odnosno „izvedba ukrivo“, koji je ušao u skupinu ključnih koncepata izvedbenih studija (usp. natuknicu napisanu s M. Blaževićem za *Performance Studies. Key Concepts, Words, and Theories*, ed. by Brian Reynolds (Palgrave Macmillan, 2014.). Članica je uredništva časopisa *Umjetnost riječi*, koji se njezinim dolaskom i eksplicite otvorio za radove iz područja teatrologije i izvedbenih studija.

Prof. dr. sc. Tatjana Jukić Gregurić

Rod i seksualnost klasičnog Hollywooda

Klasični Hollywood uvelike je odredio kulturnu povijest roda i seksualnosti u dvadesetom stoljeću. Istodobno, hollywoodske konstelacije roda i seksualnosti postale su okvir za analizu Amerike kao političkog i filozofskog projekta, nerijetko u srazu s feminističkom i psihoanalitičkom kritikom. U svome predavanju razložit ću pristup tome pitanju kakav zagovara američki filozof Stanley Cavell. Cavell naime privilegira film kao kritički instrument, te izdvaja nesretnu ženu hollywoodske melodrame kao figuru kroz koju se prelama struktura znanja nužna da bi se domislila Amerika. Polazeći od toga, posebno od Cavellova opisa Grete Garbo, razmotrit ću također mogućnost kritičke intervencije u takvu filozofiju filma.

O predavačici:

Tatjana Jukić je redovita profesorica na Odsjeku za anglistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Predaje također u doktorskim programima komparativne književnosti, te kroatistike, na istome fakultetu. Gostovala je s pozvanim predavanjima ili u doktorskim programima na sveučilištima i u znanstvenoistraživačkim institutima u

Bosni i Hercegovini, Sloveniji, Srbiji, Mađarskoj, Njemačkoj, Irskoj i Velikoj Britaniji. Autorica je knjiga *Zazor, nadzor, sviđanje. Dodiri književnog i vizualnog u britanskom 19. stoljeću* (Zagreb, 2002.) i *Revolucija i melankolija. Granice pamćenja hrvatske književnosti* (Zagreb, 2011.). Osim toga, objavila je niz članaka o književnosti devetnaestoga i dvadesetoga stoljeća, genealogiji filmske vizualnosti, psihoanalizi i književnoj teoriji. Voditeljica je znanstvenoistraživačkog projekta “Kulturna povijest kapitalizma: Britanija, Amerika, Hrvatska”.

Izv. prof. dr. sc. Leonida Kovač

Dekonstrukcije roda u umjetničkim praksama 20. i 21. stoljeća

Polazeći od činjenice da je rod reprezentacija, te nadalje da reprezentacija nije neutralna aktivnost nego naprotiv utemeljujući čin moći u određenoj kulturi, predavanje će se baviti postupcima dekonstrukcije roda u djelima umjetnica koje su stvarale tijekom prva tri desetljeća 20. stoljeća (kontekst povijesnih avangardi), kao i u radovima suvremenih multimedijjskih i intermedijjskih umjetnica. Analizirat će se i kritički kontekstualizirati radovi Naste Rojc, Claude Cahun, Orshi Drozdik, Katarzyne Kozyre i Dorothy Cross.

O predavačici:

Leonida Kovač je povjesničarka i teoretičarka umjetnosti, te kustosica. Od 1993. do 2008. radila je kao kustosica i muzejska savjetnica u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, a od 2008. zaposlena je na Akademiji likovnih umjetnosti, trenutno u zvanju izvanredne profesorice. Objavila je osam knjiga i više desetaka znanstvenih i stručnih radova. Koncipirala je i realizirala četrdesetak izložbi u Hrvatskoj i inozemstvu. Od 2003. do 2005. bila je izabrana potpredsjednica Međunarodne udruge kritičara umjetnosti AICA sa sjedištem u Parizu. Izlagala je na tridesetak međunarodnih znanstvenih skupova, te održala niz pozvanih predavanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Doc. dr. sc. Ankica Čakardić

Rod, rad i borba

Predavanje će uključiti osnove feminističke kritike političke ekonomije i analitičku bazu za kritiku identitarne teorije. Pojasnit će se pojmovi iz feminističke teorije s naglaskom na socijalističku, marksističku i historijsko-materijalističku argumentacijsku tradiciju. Prezentacija je strukturirana u tri dijela: a) historijat feminizma, b) kratka pojmovna analiza marksističkog feminizma i kritika liberalnog feminizma, c) primjeri socijalističkog feminizma, te zaključci diskusije.

O predavačici:

Ankica Čakardić doktorirala je 2008. godine na Odsjeku za filozofiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu gdje je od 2010. zaposlena kao docentica i nositeljica Katedre za socijalnu filozofiju i Filozofiju roda. Tu ostvaruje interese za socijalnu i političku filozofiju s naglaskom na marksističku kritiku društvenog ugovora, socijalnu historiju, filozofiju roda i feminističku kritiku političke ekonomije. Od 2007. godine predaje u Centru za ženske studije, a od 2011. u njemu vodi obrazovni program. U Centru za mirovne studije predaje od 2006. godine. Uredila je nekoliko knjiga. Znanstvene i stručne članke, eseje te prijevode objavljuje u domaćim i međunarodnim časopisima i zbornicima. Sudjelovala je s izlaganjima na šezdesetak domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova te održala u Hrvatskoj i inozemstvu pedesetak javnih predavanja o društveno-političkim i kulturnim temama. Suraduje s različitim znanstvenim, kulturnim i društvenim organizacijama, inicijativama i projektima

Radionice:

Prof. dr. sc. Nicole Hewitt

Poetske, audio i vizualne feminističke prakse

Radionica će se sastojati od kratkog pregleda nekih poetskih, audio i vizualnih praksi koje će studenticama i studentima biti inspiracija za rad na vlastitim audio/tekstualnim projektima.

O umjetnici:

Nicole Hewitt bavi se filmom, videom, tekstom i performansom. U novijim radovima istražuje mogućnosti dokumentarnog jezika unutar fiktivne strukture, propitujući specifičnosti filmskog, odnosno jezičnog, iskaza, te odnos između 'prikaza' i 'retorike', te fiktivnog i 'stvarnog' vremena. Noviji radovi, kao serija performansa *Ova Žena se zove Jasna*, sve se više koncentriraju na izvedbu jezika kroz fikciju, recitaciju, pjevanje i testimonijal. Uz filmsku praksu, bavi se istraživanjem teorije i prakse suvremene umjetnosti, te je 2013. završila doktorski studij na Slade School of Fine Art u Londonu tezom koja razmatra odnos filma, naracije, plesa, povijesti i retorike. Prethodno obrazovanje uključuje preddiplomski studij animacije na Brighton Polytechnic Art College, te u Jiri Trnka studiju animiranog filma u Pragu, kao i diplomski studij medijske umjetnosti na Slade School of Art, UCL. Doktorirala je na Slade School of Art 2013. Od 2003. aktivna je kao kustosica, te je koncipirala i realizirala niz radionica, izložbi i seminara: Artikulacija, Tamna tvar, Tamnosvijetla tvar, Teorija u praksi, 1, 2, 3, 2003.-2009., u suradnji s Art Radionicom Lazareti, sedmodnevnu konferenciju koja okuplja umjetnike i istraživače različitih akademskih razina; Protokol 1-5, 2005.-2008., niz interdisciplinarnih projekata u Studenstkom centru u Zagrebu; Vizura Aperta Momjan, u suradnji s Davorkom Perić i Ivanom Meštrov, itd. Nicole Hewitt članica je istraživačko-umjetničkog kolektiva Centrifugal (Helsinki, Belfast, Zagreb, London.) Predaje na Odsjeku za Animirani film i nove medije Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, a kao vanjska suradnica predavala je na Department of Visual Cultures, Goldsmiths College od 2009.-2011., te na The Cass School of Fine Art od 2014-2015., London Metropolitan University.

Izv. prof. art. Andreja Kulunčić

Angažirani umjetnički projekti koji se bave položajem žene u različitim društvenim kontekstima

INDEX.ŽENE (Interaktivni projekt, Split 2007., Napulj 2012., Beograd 2013., Ljubljana 2014.) / *SAMO ZA AUSTRIJANCE* (Novinski oglas, poster, hand-out, Gornja Austrija, 2005.) / *NAMA: 1908 ZAPOSLENIKA, 15 ROBNIH KUĆA* (In-situ

---

Centar za ženske studije, Dolac 8, Zagreb

www.zenstud.hr

projekt, Zagreb, 2001.) / *ŠTO JE MENI NAŠA BORBA DALA?* (Video, Zagreb, 2015.) / *U KRUGU* (Video instalacija, Zagreb, 2012.).

Pet projekata koje sam izdvojila na različite načine fokusiraju položaj žene u vrlo određenim društvenim situacijama: (1) prvi se bavi položajem žena u Splitu, Napulju, Beogradu i Ljubljani registrirajući kako svoju poziciju definiraju žene birajući između tri ponuđene opcije: zadovoljna, diskriminirana ili zlostavljana; (2) drugi se projekt bavi latentnim predrasudama i diskriminacijom stranih radnica u Austriji; (3) treći sudbinom radnica koje rade u poduzeću pred stečajem, na što se nadovezuje video (5) snimljen tijekom štrajka radnica u Finvest-Corpu; i posljednji projekt (6) zaokružuje temu položaja žene u suvremenom društvu kroz psihoterapijsku seansu u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče s pacijenticama koje boluju od depresije, i pitanjem: Zašto dva puta više žena nego muškaraca oboljeva od depresije? Odgovor sam tražila od prof. Dubravke Stijačić (defektologinja, socijalna pedagoginja i psihoterapeutkinja u bolnici Vrapče), prof. dr. sc. Nataše Jokić-Begić (klinička psihologinja i psihoterapeutkinja, FFZG) i prof. dr. sc. Biljane Kašić (sociologinja i feministička aktivistica, Sveučilište u Zadru).

O autorici:

Andreja Kulunčić je vizualna umjetnica koja u svojim radovima propituje različite aspekte društvenih odnosa i prakse, zanimajući se za društveno angažirane teme, suočavanje s različitim publikama i suradnju na kolektivnim projektima. Uspostavlja vlastite interdisciplinarnе mreže, doživljavajući umjetnički rad kao istraživanje, proces suradnje, sukreiranja i samoorganizacije. Često zahtijeva od publike aktivnu suradnju i "dovršavanje" djela. Dio procesa u nastajanju rada često je multidisciplinarnost, u kojoj se specifične umjetničke vještine nadopunjuju komplementarnim vještinama iz drugih područja. Od 2009. predaje na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, smjer Novi mediji. Web-site: www.andreja.org Sudjelovala je na značajnim međunarodnim izložbama poput: Documenta 11 (Kassel, Njemačka), Manifesta 4 (Frankfurt/Main, Njemačka), 8. Istanbulski Bijenale (Turska), The American Effect (Whitney muzej američke umjetnosti, New York), 10. triennale Indije, Liverpoolski Bienale (UK), Day Labor (P.S.1, New York). Stipendijama: MUAC&SOMA (Mexico City), University of Johannesburg (Južna

Afrika), Art in General (New York), Walker Art Center (Minneapolis), Artspace (Sydney), u sklopu 10. trienala Indije (Jaipur).

Doc.dr.sc. Ivana Keser Battista

“Reakciono i retrogradno” u feminističkim praksama

Radionica problematizira ženino društveno, političko i filozofsko postojanje kroz primjere (film, fotografija, instalacija) koji se dvojako prihvaćaju kao feminističke, odnosno nefeminističke prakse s uporištem u francuskoj poststrukturalističkoj feminističkoj teoriji. Polaznici i polaznice će na osnovu asocijacija izloženih problematika djelovati skicom za umjetničku knjigu / artist book.

O umjetnici:

Ivana Keser Battista bavi se multimedijalnom umjetnošću, esejizmom, performansom, fotografijom, filmom, umjetničkim istraživanjem. Diplomirala je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Obranila je znanstveni doktorat s temom iz filmologije na Poslijediplomskom studiju književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Kao vizualna umjetnica ostvarila je preko stotinu samostalnih i grupnih izložbi u relevantnim institucijama; muzejima, galerijama, na bijenalima te umjetničkim manifestacijama u zemlji i inozemstvu: u Muzeju moderne umjetnosti u New Yorku (MoMA), u Muzeju moderne umjetnosti u Beču, u Irskom muzeju moderne umjetnosti u Dublinu, u Muzeju za modernu i suvremenu umjetnost u Ženevi (MAMCO), u Muzeju suvremene umjetnosti (MUSAC) u Leonu, Španjolska; ZKM-u / Museum of Contemporary Art, Karlsruhe i drugdje. Umjetnički rad valoriziran joj je i kontekstualiziran u nekoliko svjetskih i domaćih povijesnih pregleda, antologija, knjiga i udžbenika. Docentica je na Akademiji likovnih umjetnosti. Vanjska je suradnica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, te na Poslijediplomskom studiju književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Suinicijatorica je udruge *Umjetnost zajednice; Forum i školu za umjetnost u zajednici* u kojoj je organizirala niz predavanja, radionica, filmskih projekcija i diskusija. Objavljuje znanstvene radove, autorica je knjige *Film esej* (2013.).

Raspored predavanja i radionica

Sva predavanja održat će se u maloj predavaonici Akademije likovnih umjetnosti, Ilica 85, u sljedećim terminima:

Ponedjeljak, 13. ožujka 2017.

15.30 – 17.00

Mr. sc. Rada Borić, *Feministička kritika jezika*

17.30 – 19.00

Prof. dr.sc. Lada Čale Feldman, *Nora i filozofi*

Ponedjeljak, 20. ožujka 2017.

15.30 – 17.00

Prof. dr. sc. Tatjana Jukić Gregurić, *Rod i seksualnost klasičnog Hollywooda*

17.30 – 19.00

Prof. dr.sc. Biljana Kašić, *Kritička feministička epistemologija:*

Kako motrimo svijet, kako spoznajemo spolne/rodne identitete

Ponedjeljak, 27. ožujka 2017.

15.30 – 17.00

Izv. prof. dr. sc. Leonida Kovač, *Dekonstrukcije roda u umjetničkim praksama 20. i 21. stoljeća*

17.30 – 19.00

Doc. dr.sc. Ankica Čakardić, *Rod, rad i borba*

Radionica izv. prof. art. Andreje Kulunčić održat će se u četvrtak, 23. ožujka 2017. od 10.00 – 14.00 sati u umjetničnom studiju, Varičakova ulica 11 (Sloboština).

O terminima i lokacijama za održavanje radionica prof. dr. sc. Nicole Hewitt i doc. dr. sc. Ivane Keser polaznice/i će biti obaviještene/i naknadno.